

Onderwerp

Vervoluitwerking SANE

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Met de vervoluitwerking Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (Vervoluitwerking SANE) bouwt de provincie voort op het op 11 juni door Provinciale Staten aangenomen voorstel Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (Statenbesluit 7728). In deze uitwerking wordt gerapporteerd over de voortgang op de maatregelsporen tot nu toe en wordt de richting naar de toekomst gekozen.

- Gedeputeerde Staten vragen Provinciale Staten te besluiten in te stemmen met de kaderstellende richting die volgt uit de Samenhangende aanpak natuurherstel en economie, waaronder valt:
- De voorgestelde richting wat betreft de aanpak van drukfactoren, waar nuttig en noodzakelijk in overgangszones. Daar valt onder:
 - Een maatwerk aanpak per Natura 2000-gebied en per drukfactor. Deze aanpak geven we verder vorm in de gebiedsprocessen op basis van ecologisch onderzoek naar alle drukfactoren en met bijpassende instrumenten. Hierbij prioriteren we op basis van basis van urgentie, doelbereik en energie in de gebiedsprocessen.
 - Een aanpak voor stikstofzoning bij Natura 2000-gebied *Nieuwkoopse Plassen & De Haeck* omdat dit nuttig en noodzakelijk is. Het gebiedsproces krijgt een reductieopgave mee en we zijn voornemens een zone van 250 meter te introduceren, waarbij het gebiedsproces eerst zelf de ruimte krijgt om invulling te geven aan een dergelijke zone. In de uitvoering kan gekozen worden voor een zoning rondom het gehele gebied of voor een zoning rondom de stikstofgevoelige hexagonen. Deze invulling moet uiteindelijk in de omgevingsverordening landen.
 - Bij *Lingegebied & Diefdijk-Zuid* gaan we voor stikstof reducerende maatregelen nu niet actief handelen, het initiatief ligt hier in eerste instantie bij de provincie Gelderland als voortouwnemer van dit Natura 2000-gebied.
 - Voor de overige Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden hanteren we geen stikstofzoning.
- De voorgestelde richting wat betreft maatregelspoor geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij. Daar valt onder:
 - Op korte termijn starten met de beloningssystematiek.
 - De stoffenbalans door te ontwikkelen ten behoeve van geborgde monitoring en rapportage van emissiereductie.
 - Ondersteunend beleid verder door te ontwikkelen en uit te breiden, waaronder de inzet op innovatie en extensivering in de landbouw.
 - Op te nemen in de Omgevingsvisie via de Herziening van het omgevingsbeleid dat de provincie toewerkt naar een geborgde reductie van de ammoniakemissie in de melkveehouderij naar 35-45 kg/ha/jr.
 - De borging van deze reductie verder vorm te geven en hiervoor aan te sluiten bij de te starten Modulaire herziening omgevingsbeleid landbouw.

- De voorgestelde richting wat betreft strategisch grondbeleid, waaronder valt:
 - De gebiedsgerichte aanpak die leidt tot een uitvoeringsstrategie voor elk gebied van het ZH-PLG binnen de kaders van de (geactualiseerde) Uitvoeringsnota Grondbeleid.
 - De generieke aanpak waaronder het RPGB en een nieuw te ontwikkelen verplaatsingsregeling, waarvoor interesse via de gebiedsprocessen wordt gepeild.
- De voorgestelde richting wat betreft de aanpak industrie en mobiliteit (NOx). Waaronder valt:
 - Verder verkennen welke mogelijkheden er zijn wat betreft de scheiding van Nox en NH3 in beleid vergunningverlening.
 - Onderzoeken of er een publiek-private samenwerking tot stand kan komen in relatie tot de landbouw rondom het havengebied.

Gedeputeerde Staten vragen Provinciale Staten kennis te nemen van:

- De aanpak natuurherstel Rotterdamse Haven, zoals omschreven in maatregelspoor aanpak drukfactoren.
- De indicatieve verwachte financiële inzet voor de uitwerking van de maatregelen.
- De participatieparagraaf
- De inzet richting het Rijk
- De beleidsregel stikstofreductieprojecten

Inhoud

Met SANE stellen we stappen voor op de korte termijn en bieden we richting voor de lange termijn. Dit hoofdstuk geeft het totaaloverzicht. Wat stellen we voor op de maatregelsporen, welke financiële inzet vraagt dit en hoe zien de vervolgstappen eruit. In de volgende hoofdstukken gaan we dieper in op deze elementen.

De voorgestelde richting voor de vier maatregelsporen is als volgt:

- Aanpak drukfactoren, waar nuttig en noodzakelijk in overgangszones. SANE richt zich op natuurherstel in brede zin. We hebben op basis van de natuurdoelanalyses (2021-2023) de gebiedsspecifieke en relevante drukfactoren (inclusief stikstof) voor het behalen van de instandhoudingsdoelen geïnventariseerd. Hierbij is voor elke drukfactor bepaald welke specifieke bron- en effectgerichte maatregelen er mogelijk en/of noodzakelijk zijn voor beheersing van de drukfactor. Voor alle maatregelen onderzoeken we hoe deze het beste geborgd kunnen worden in gebiedsprocessen, beleid en wet- en regelgeving. Daarbij stellen we een prioritering voor op basis van urgentie (economisch, maatschappelijk en ecologisch), doelbereik en energie in de gebiedsprocessen. Voor de natuurgebieden bij de Rotterdamse haven is er inmiddels € 50 miljoen aan Rijksmiddelen vrijgemaakt en werken we nu de aanpak uit. Bij twee Natura 2000-gebieden zien we op basis van de analyse van WENR¹ (bijlage 8) dat er *relatief veel* emissie komt uit de directe omgeving van het gebied waardoor een overgangszone daar nuttig en noodzakelijk is. Dit is het geval bij *Nieuwkoopse Plassen &*

¹ Wageningen Environmental Research (WENR) heeft voor alle Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland onderzocht bij welke overbelaste gebieden gebieden een significante bijdrage van de stikstofdepositie afkomstig is uit de eerste kilometer(s)

De Haeck en Lingegebied & Diefdijk-Zuid, bij deze gebieden zijn we voornemens een zonering van 250 meter te introduceren voor het verminderen van stikstof. Voor de andere gebieden geldt dit niet en zien we daarom geen noodzaak voor een zonering voor de drukfactor stikstof.

- Bij Nieuwkoopse Plassen & De Haeck geven we het gebiedsproces een reductieopgave mee en zijn we voornemens een zone van 250 meter te introduceren. In de uitvoering kan gekozen worden voor een zonering rondom het gehele gebied of een zonering rondom de stikstofgevoelige hexagonen. We geven het gebiedsproces hierbij eerst zelf de ruimte om met een voorstel te komen om invulling te geven aan een dergelijke zone. Deze invulling moet uiteindelijk wel landen in de omgevingsverordening. Hierbij geldt dat de natuur in het Natura 2000-gebied leidend wordt.
- Bij Lingegebied & Diefdijk-Zuid hanteren we een andere aanpak. Provincie Gelderland is voortouwnemer van dit Natura 2000-gebied. Voor stikstof reducerende maatregelen gaan wij nu niet actief handelen, het initiatief ligt hier in eerste instantie bij de provincie Gelderland.

Daarnaast onderzoekt WENR in opdracht van de provincie de mogelijkheden voor maatregelen in een stikstofarme zonering zodat we de effecten hiervan goed kunnen inschatten en de gebiedsprocessen kunnen ondersteunen met deze informatie.

- Geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij. We werken toe naar een geborgd systeem van emissiereductie met als doel een verlaging van de emissie van de melkveehouderij op bedrijfs- of gebiedsniveau naar tussen de 35 en 45 kg ammoniak per hectare per jaar. We starten op korte termijn met een beloningsstelsel voor boeren op basis van KPI's. Daarnaast versterken we het ondersteunend beleid zodat het mogelijk wordt voor agrariërs om de beweging naar 35-45kg ammoniakemissie per hectare per jaar te maken.
- Strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers. Voor ieder van de 16 deelgebieden van het ZH-PLG stellen we met input van gebiedspartijen een uitvoeringsstrategie op. Daarmee kunnen we gericht aankopen in de gebieden doen. We sluiten daarbij aan op lopende gebiedsprocessen van het ZH-PLG. Om potentiële verplaatsers en stoppers te faciliteren, verkennen we een verplaatsingsregeling en benutten we de RPGB.
- Aanpak industrie en mobiliteit (NOx). De provincie zet zich via diverse opgavesporen in voor de reductie van stikstofoxiden. Het document 'Zuid-Hollandse Aanpak Stikstof' (ZHAS) dat in mei 2025 ter informatie is gestuurd aan Provinciale Staten (PZH-2025-873687945) geeft inzicht in de vele projecten die de provincie op dat vlak onderneemt. Dit is aanvullend op het nationale en Europese kader van het klimaat- en milieubeleid dat een dalende NOx-lijn borgt. Dat zien we ook terug in onze cijfers. Belangrijke aanvullende verkenningen die de provincie nu uitvoert zijn de juridische mogelijkheden wat betreft de splitsing NOx en NH3 en het opzetten van een publiek-privaat fonds met partners in de haven om de emissie uit de landbouw gezamenlijk te verlagen.

Financiën

Onderstaande tabel geeft inzicht in het huidige beschikbare budget en het indicatieve aanvullend benodigde budget. Veel van de huidige provinciale investeringen zijn in lijn met of ondersteunen de maatregels. Voor een aantal elementen voorzien we dat op korte termijn (1-3 jaar) een aanvullende investering nodig is. Die zijn terughoudend begroot en met onzekerheden omgeven. Of we de middelen daadwerkelijk kunnen uitgeven hangt onder meer ook af van vergunningsverlening, landelijk beleid. Dat betekent ook dat we, waar nodig, op kortere termijn aanvullende financiële investeringen kunnen voorleggen aan Provinciale Staten. De aanvullende middelen worden zowel gedekt uit Rijksmiddelen (€ 52 miljoen) als provinciale middelen (€ 7,5-11,5 miljoen). Het gaat hierbij om totalen en incidenteel geld. Hoofdstuk 7 gaat verder in op de financiële indicatie.

Maatregelspoor	Huidig budget ²	Indicatief aanvullend benodigd budget korte termijn (totaal 2026-2028)
Aanpak drukfactoren in overgangszones waar nuttig en noodzakelijk	-	€ 50 miljoen
Geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij	€ 24,5 miljoen ³	€ 4-8 miljoen
Strategisch grondbeleid en natuurlijke stoppers	€ 10,88 miljoen	€ 5,5 miljoen
Aanpak industrie en mobiliteit (NOx)	-	-

Doorkijk

Door de verschillen tussen maatregelen wat betreft hun inhoudelijke ontwikkeling, juridische en beleidsmatige verankering en afhankelijkheden van andere processen, gaan de maatregels van nu meer een eigen tempo lopen. Daarom worden zij in de toekomst niet meer per definitie als totaalpakket behandeld. Wel zullen we steeds de samenhang schetsen zodat het overzicht bewaard blijft. De vervolgstappen lopen langs verschillende lijnen:

- Onderzoeken en verkenningen;
- (Door)ontwikkeling beleidsinstrumenten;
- Herziening van het omgevingsbeleid;
- De interactie in en met de gebiedsprocessen in het ZH-PLG;
- Borging in aanpalende beleidsdocumenten zoals de Uitvoeringsnota grondbeleid en de Uitvoeringsagenda landbouw.

Juridische aspecten

Er zijn geen directe juridische gevolgen. Wel wordt voorgesorteerd op besluitvorming met betrekking tot de Herziening van het omgevingsbeleid en de in 2026 te starten Modulaire herziening omgevingsbeleid landbouw.

² Dit is een totaalbedrag van deels geoormerkt geld. Zie hoofdstuk Financiën voor een nadere toelichting.

³ Inclusief € 18 miljoen ANLB.

Voorafgaande besluitvorming

Eerder stemde Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten in met de Samenhangende Aanpak Natuurherstel en Economie (SANE) Statenbesluit 7728. Dit is de vervolgitwerking op dat besluit.

Proces

Voor stikstofreductie en natuurherstel staan we allemaal opgelijnd. Daar staan we niet altijd bij stil, maar veel van onze bewegingen hebben impact op onze omgeving en dus ook op de natuur en het herstel ervan. Of je nu automobilist, recreant, bouwer, agrariër of havenbaron bent: iedereen kan naar eigen vermogen bijdragen aan minder uitstoot en iedereen is erbij gebaat dat Zuid-Holland van het slot gaat.

De provincie heeft een voortrekkersrol gepakt op het vraagstuk van stikstofreductie en natuurherstel. Bij de introductie van de Samenhangende Aanpak voor Natuurherstel en Economie (SANE) hebben we ook meteen de kanttekening geplaatst dat we dit niet als provincie alleen kunnen bereiken. Een succesvolle aanpak vraagt meedenken en meewerken van partners. Op beleidsniveau en daarna bij de implementatie van maatregelen in de verschillende gebieden in onze provincie. SANE vraagt om een goed doordachte participatieaanpak; wij hebben niet alle wijsheid in pacht. Het is daarom zo waardevol om ieders belangen zoveel mogelijk bij elkaar te brengen. Zo staan we erin als college en dat onderstreepte Provinciale Staten nogmaals met twee moties om een participatiestrategie te ontwikkelen (motie 1634 en motie 1651). In deze participatieparagraaf lichten we onze strategie nader toe.

Participatiestrategie

Een succesvol participatietraject valt of staat met voldoende ruimte om mee te denken over beleidsvorming. Daarvoor is het belangrijk dat het voor partners duidelijk is waarover wanneer kan worden meegedacht en welke rol de provincie heeft: gebiedspartner en/of gebiedsautoriteit. Zo kan het zijn dat sommige zaken vaststaan door wet- en regelgeving, maar dat de weg naar het einddoel nog openligt. Daarover kan dan bijvoorbeeld worden gesproken: hoe komen we met elkaar op die stip op de horizon. Participatiekaders bieden speelruimte voor creatieve oplossingen, maar die zullen niet altijd iedereen tevredenstellen. Dat is een onmogelijke opgave voor een provincie met 3,8 miljoen inwoners. Desalniettemin is het ons streven onze aanpak bij zoveel mogelijk organisaties en individuele organisaties en bewoners te toetsen en zo, waar het mogelijk is, zo veel mogelijk mee te nemen in de definitieve aanpak en de daaruit voortvloeiende uitvoering. Dat is waar we met een gemêleerd gezelschap over in gesprek zijn geweest de afgelopen maanden en nog zullen gaan.

Onze participatiestrategie ontvouwt zich langs twee lijnen:

1. Informeren en participeren voortgang SANE op hoofdlijnen en proces
2. Participeren op uitwerking van SANE-maatregelen

We lichten onderstaand de twee lijnen toe.

1. Informeren en participeren voortgang SANE op hoofdlijnen en proces

In deze eerste lijn hanteren we een breed participatiebegrip: informeren, samenwerken, alle mogelijke manieren van interactie die er zijn geweest. De afgelopen maanden, vanaf april 2025, hebben we zo veel mogelijk belanghebbenden gesproken over de consequenties van de juridische

uitspraken waar we tegenaan lopen, over de eerste ideeën rondom de uitwerking van SANE en welke effecten onze partners voorzien in hun werkveld. Voor de gesprekken zijn een aantal formele en informele processen georganiseerd:

- Zes brede stakeholderbijeenkomsten in de startfase (tot en met publicatie van de eerste versie van SANE in april) met in totaal circa vijftig partijen;
- In de vervolgfase (tot en met publicatie van deze vervolgutwerking) drie SANE-brede stakeholdersbijeenkomsten met koepelorganisaties op 14 juli, 22 september en een 10 november. De verslagen van de bijeenkomsten in juli [PZH-2025-877122535] en september [PZH-2025-881033255] zijn met Provinciale Staten en de stakeholders gedeeld. Die van 10 november volgt zodra deze beschikbaar is.
- Kwartaalbijeenkomsten met de Sectortafel Stikstof;
- Vaststelling en eerste bijeenkomsten met wetenschappelijke en maatschappelijke klankbordgroepen:
 - De wetenschappelijke klankbordgroep geeft een onafhankelijke wetenschappelijke beoordeling van de uitwerking van SANE (zie voor de invulling PZH-2025-881717473). De wetenschappelijke klankbordgroep bevat leden uit vijf hoeken: stikstof, ecologie, landschapsinrichting, sociale wetenschappen en juridisch/bestuurskundig. De eerste bijeenkomst vond 28 oktober plaats.
 - De maatschappelijke klankbordgroep bestaat uit leden die niet eerder zijn aangesloten bij andere bijeenkomsten of koepelorganisaties. Zij zijn of aangedragen door deelgebiedsmanagers of hebben zichzelf aangemeld na een open oproep hiertoe via LinkedIn. De leden van de klankbordgroep zijn geselecteerd met het oog op een goede verdeling en representatie over de verschillende sectoren en gebieden. Hiermee biedt de maatschappelijke klankbordgroep een goede aanvulling op de input uit de andere gesprekken; iedereen die wil kan op deze manier input meegeven. De maatschappelijke klankbordgroep is tot op heden twee keer samengekomen, namelijk op donderdag 16 oktober en op maandag 27 oktober.

De verslagen van deze bijeenkomsten zijn gedeeld met Provinciale Staten en klankbordgroepleden [PZH-2025-882160048]

- Informele bestuurlijke gesprekken met een aantal sleutelfiguren zoals, Agractie Zuid-Holland, Glastuinbouw Nederland, Land- en Tuinbouw Organisatie, Natuur- Milieufederatie Zuid-Holland, VNO-NCW West, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Havenbedrijf en Vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten;
- Gesprekken in ZH-PLG gebiedsprocessen via de stuur- en regiegroepen. De intensiteit van deze gesprekken verschilt per gebied. Een aantal projectleiders van de Natura 2000-gebieden maken al onderdeel uit van een aantal gebiedsprocessen in het kader van het ZHPLG. Zo dragen we er zorg voor dat er goede afstemming plaatsvindt tussen dit proces en de gebiedsprocessen in het kader van de Natura 2000 beheerplannen.
- Op de Gebiedendag van 2 oktober 2025 zijn twee workshops georganiseerd, één over SANE als geheel en één over het Meetwerk Nieuwkoop. Dit was vooral informatief.

Voor alle overlegstructuren geldt dat we met deze vormen van participatie door zullen blijven gaan, ook na vaststelling van de uitwerking van SANE. Het zal dan stap voor stap concreter worden, zeker wanneer we toewerken naar specifieke maatregelen.

2. Participatie op maatregelniveau

Wanneer de richtinggevende kaders voor de maatregelen en het ondersteunend beleid vaststaan, wordt participatie verder vormgegeven aan de hand van het participatiebeleid van de provincie. Wat betreft participatie met betrekking tot de doorontwikkeling en implementatie van specifieke maatregelen hebben we al een aantal stappen gezet, maar het zwaartepunt ligt in de nabije toekomst. Dit zal in 2026 verder vorm krijgen.

De aard van de SANE-maatregelsporen is verschillend, waardoor de wijze waarop participatie ingericht kan worden ook verschilt. Voor de maatregelsporen voorzien we momenteel het volgende:

- a. Aanpak drukfactoren in overgangszones waar nuttig en noodzakelijk:
Afgelopen maanden zijn twee onderzoeken naar de verschillende drukfactoren op de Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden uitgezet, waaronder ook voor de drukfactor stikstof. Door de verscheidenheid aan gebieden en drukfactoren wordt met de uitkomsten van deze onderzoeken per gebied en per drukfactor bekeken welke vorm van participatie passend is. Dit is een uitgebreid proces, omdat er mogelijk veel participatievragen in één gebied bij elkaar komen.
 - Het tijdspad is op dit moment moeilijk in te schatten. Daarbij houden we ook rekening met de tijdsinvestering die we vragen van de participanten. Zodra we met de concrete uitwerking van dit maatregelspoor verder kunnen, wordt ook de bijbehorende participatie daarvoor duidelijk.
 - Bij die samenwerking maken we zo veel mogelijk gebruik van de bestaande processen binnen het ZH-PLG en de N2000-beheerplannen, conform het uitgangspunt 'aansluiten bij lopende processen' uit het uitgangspuntendocument [PZH-2025-881715395]
 - Daarnaast heeft op een deel van deze maatregelen ook participatie plaatsgevonden via de Herziening van het omgevingsbeleid. In dat proces is er in een eerder stadium een internetconsultatie geweest en is er een open huis georganiseerd.
 - In juni 2026 start een (Modulaire) herziening omgevingsbeleid landbouw dat ook een zorgvuldig participatieproces kent, een deel van de aanpak van drukfactoren in overgangszones zal via dit proces verlopen.
- b. Geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij:
 - Voor deze maatregel stellen we de hoofdvraag: waar moeten we rekening mee houden bij het werken aan een geborgde emissiereductie? Om goed ondersteunend beleid vorm te geven, is het belangrijk om te weten wat dit gaat betekenen voor de bedrijfsvoering. En welke wijze van meten de voorkeur heeft. De participatievraag van deze maatregel is onderdeel van het participatietraject van de huidige Herziening van het omgevingsbeleid en de volgende herziening omgevingsbeleid landbouw, dat medio 2026 begint.
 - Daarnaast wordt met adviesbureau Boerenverstand gewerkt aan een prototype stoffenbalans die aansluit bij de praktijk én zijn we gestart met het uitvoeren van een kwantitatieve analyse naar de boerenbedrijfsvoering in Zuid-Holland.
- c. Strategisch Grondbeleid en Natuurlijke stoppers:

- In alle zestien deelgebieden van het ZH-PLG worden gebiedsgerichte uitvoeringsstrategieën opgesteld. Bij het opstellen hiervan worden partijen in de gebieden betrokken. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op de participatie in lopende gebiedsprocessen.
- Bij de uitwerking van instrumenten in het kader van grondbeleid en stoppers wordt participatie georganiseerd. Op korte termijn kunnen partijen reageren op een interessepeiling rondom een mogelijke verplaatsingsregeling. Als de verplaatsingsregeling verder wordt uitgewerkt zullen in dat traject ook participatiemogelijkheden worden georganiseerd.
- Het daadwerkelijk aankopen van onroerende zaken is een proces dat plaatsvindt tussen provincie en agrariër. Op het moment dat er grondinstrumenten (bijvoorbeeld kavelruil of herverkaveling) worden ingezet rondom meerdere onroerende zaken tegelijk, zal een participatieproces worden gestart.
- Op het moment dat de verworven gronden een nieuwe bestemming kunnen krijgen, zal hiervoor ook een participatieproces worden vormgegeven.

Door de verschillen tussen maatregelen wat betreft hun inhoudelijke ontwikkeling, juridische en beleidsmatige verankering en afhankelijkheden van andere processen, gaan de maatregelsporen vanaf nu meer een eigen tempo lopen. Daarom worden zij in de toekomst niet meer per definitie als totaalpakket behandeld. De vervolgstappen lopen langs verschillende lijnen:

- Onderzoeken en verkenningen;
- (Door)ontwikkeling beleidsinstrumenten;
- Herziening van het omgevingsbeleid;
- De uitwerking in en met de gebiedsprocessen in het ZH-PLG;
- Borging in aanpalende beleidsdocumenten zoals de Uitvoeringsnota grondbeleid en de Uitvoeringsagenda landbouw.

Onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen de agendering voor Provinciale Staten tot en met medio 2026 weer wat betreft SANE en aanpalende trajecten.

Doorkijk	Q1 2026	Q2 2026
Onderzoeken en verkenningen	Informerend: stand van zaken	Informerend: stand van zaken
(Door)ontwikkeling en uitbreiding instrumenten	Waar nodig separate besluitvorming per maatregelspoor	Besluitvorming voorjaarsnota Waar nodig separate besluitvorming per maatregelspoor
Herziening omgevingsbeleid		Vaststelling lopende Herziening van het omgevingsbeleid Start Modulaire herziening omgevingsbeleid landbouw

Gebiedsprocessen in het ZH-PLG	Eind Q1 tweede peilmoment	Doorontwikkeling gebiedsplannen na overweging of/hoe gebiedsgericht en generiek doorgaan met aanpak
Uitvoeringsnota grondbeleid	Vaststelling actualisatie Uitvoeringsnota Grondbeleid na vaststelling gewijzigde Financiële Verordening (FV) door PS.	
Uitvoeringsagenda landbouw	Informerend begin 2026	

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 4 november 2025, met het besluitnummer PZH-2025-881707191;

Gelet op Artikel Gelet op Artikel 105, lid 1 van de Provinciewet;

Besluiten:

- Gedeputeerde Staten vragen Provinciale Staten te besluiten in te stemmen met de kaderstellende richting die volgt uit de Samenhangende aanpak natuurherstel en economie, waaronder valt:
- De voorgestelde richting wat betreft de aanpak van drukfactoren, waar nuttig en noodzakelijk in overgangszones. Daar valt onder:
 - Een maatwerkaanpak per Natura 2000-gebied en per drukfactor. Deze aanpak geven we verder vorm in de gebiedsprocessen op basis van ecologisch onderzoek naar alle drukfactoren en met bijpassende instrumenten. Hierbij prioriteren we op basis van basis van urgentie, doelbereik en energie in de gebiedsprocessen.
 - Een aanpak voor stikstofzoning bij Natura 2000-gebied *Nieuwkoopse Plassen & De Haeck* omdat dit nuttig en noodzakelijk is. Het gebiedsproces krijgt een reductieopgave mee en we zijn voornemens een zone van 250 meter te introduceren, waarbij het gebiedsproces eerst zelf de ruimte krijgt om invulling te geven aan een dergelijke zone. In de uitvoering kan gekozen worden voor een zoning rondom het gehele gebied of voor een zoning rondom de stikstofgevoelige hexagonen. Deze invulling moet uiteindelijk in de omgevingsverordening landen.
 - Bij *Lingegebied & Diefdijk-Zuid* gaan we voor stikstof reducerende maatregelen nu niet actief handelen, het initiatief ligt hier in eerste instantie bij de provincie Gelderland als voortouwnemer van dit Natura 2000-gebied.
 - Voor de overige Zuid-Hollandse Natura 2000-gebieden hanteren we geen stikstofzoning.
- De voorgestelde richting wat betreft maatregelspoor geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij. Daar valt onder:
 - Op korte termijn starten met de beloningssystematiek.
 - De stoffenbalans door te ontwikkelen ten behoeve van geborgde monitoring en rapportage van emissiereductie.
 - Ondersteunend beleid verder door te ontwikkelen en uit te breiden, waaronder de inzet op innovatie en extensivering in de landbouw.
 - Op te nemen in de Omgevingsvisie via de Herziening van het omgevingsbeleid dat de provincie toewerkt naar een geborgde reductie van de ammoniakemissie in de melkveehouderij naar 35-45 kg/ha/jr.
 - De borging van deze reductie verder vorm te geven en hiervoor aan te sluiten bij de te starten Modulaire herziening omgevingsbeleid landbouw.

- De voorgestelde richting wat betreft strategisch grondbeleid, waaronder valt:
 - De gebiedsgerichte aanpak die leidt tot een uitvoeringsstrategie voor elk gebied van het ZH-PLG binnen de kaders van de (geactualiseerde) Uitvoeringsnota Grondbeleid.
 - De generieke aanpak waaronder het RPGB en een nieuw te ontwikkelen verplaatsingsregeling, waarvoor interesse via de gebiedsprocessen wordt gepeild.
- De voorgestelde richting wat betreft de aanpak industrie en mobiliteit (NOx). Waaronder valt:
 - Verder verkennen welke mogelijkheden er zijn wat betreft de scheiding van Nox en NH3 in beleid vergunningverlening.
 - Onderzoeken of er een publiek-private samenwerking tot stand kan komen in relatie tot de landbouw rondom het havengebied.

Den Haag, 28 januari 2026

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier
drs. B.S.M. Sepers

Voorzitter
mr. A.W. Kolff

Bijlagen:

2. GS-brief aan PS update moties en toezeggingen SANE
3. GS brief naar externen vervolgitwerking SANE
4. Vervolgitwerking SANE
5. Drukfactoren per Natura 2000-gebied
6. Globaal advies per drukfactor
7. Zonering rond stikstofgevoelige natuur of rond natura-2000 gebied
8. Kennisnotitie Stikstofdepositie Zuid-Holland – WEnR
9. Stand van zaken uitwerking geborgde emissiereductie ammoniak melkveehouderij
10. Juridisch advies regelgevende bevoegdheid emissieplafond
11. Voortgang doorontwikkeling naar een borgbare stoffenbalans
12. Uitwerking Strategisch Grondbeleid en Natuurlijke Stoppers
13. Juridisch advies Vervolgitwerking SANE - Pels Rijcken

Den Haag, 4 november 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Secretaris
drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Voorzitter
mr. A.W. Kolff